לא ילפינן. למימר דעליס חוסרין מלא כדכתיב קרא (תהלים קו)[א] זבחי מתים שנזבח לעבודת כוכבים דבפנים הוא דכתיב (במדבר טו)[ב] והקריב המקריב דבעלים קרי מקריב מכל מקום לא למימרין הכי: **ור"א פבר ילפינן.** כמה מינין דבעלים פוסלים במחשבת עבודת כוכבים בחולין ופשיטא מחר שוחט וגבי עובד כוכבים לפשיט בסמוך דסתם מחשבת עובד כוכבים עובד כוכבים לעבודת כוכבים: **זה מחשב וזה עובד לא אמרינן.** דהמקריב לא יחשב מקריב ממש קאמר: **לזרוק דמה לעבודת כוכבים.** [ב] ולמחשבה לסם עבודת כוכבים שהיה בדעתו לעובדה בשחיטה זו דברי הכל לסורה דהא זבחי מתים הוא ולא בשלמא היה מכוין להיות שחיטה זו עבודה לעבודת כוכבים אלא לעלמו ע"מ שיעבוד העבודת כוכבים בזריקת דמה או בהקטר חלבה: **פבולה.** לסורה בהגעה: **מחשבין מעבודה לעבודה.** כשחיבב בשעת עבודה זו על עבודה אחרת כגון שחיבב בשחיטה על הזריקה הוא מחשבה לגבי עבודת כוכבים: **דגמרינן חוץ.** ליסור עבודת כוכבים: **מפנים.** ממחשבת פיגול של פנים שהשוחט ע"מ לזרוק דם לאחר או להקטיר אימורין לאחר זמנו זהו עיקר פיגול: **שחשה לשמה.** בחשבת מיירי דכל שאר זבחים כשרין אלא לשמן אבל חשבת שחשבה שלא לשמה פסולה וכן פסח שחשבו שלא לשמו ואם שחט לחשבת לשמה לזרוק דמה אלא לשמה: **רבי יוחנן אמר פבולה.** דגמרינן מחשבת פסול אלא לשמה ממחשבת פיגול דעיקרו מעבודה לעבודה: **וצריכא.** לאשמועינן בחרוייהו מחלוקת דרבי יוחנן ור"ש: **דאי איחמר בהא.** מילחת קמייחת דלשחוטו את הבשמה: **בהא קאמר ר"ל.** לאין מחשבין: **פנים מפנים.** פסול לחשבת שלא לשמה מפיגול: **אלא זביחה דעבודת כוכבים דמיחפרא.** בהגעה דלחמרינן בחשבת עבודה זרה (דף נב:) חקרובת עבודת כוכבים מיקרי זבחי מחים כדכתיב ויאכלו זבחי מחים מה מת לסור בהגעה לף חקרובת עבודת כוכבים לסורה בהגעה ומת גופיה מנגן לחסור בהגעה לחיל אם אם נאמר כאן ואמת אם מריס ונאמר להלן גבי עגלה ערופה וערפו אם לת העגלה מה עגלה ערופה לסורה בהגעה כדאמר אם אם מהא קבורמה לף מת לסור בהגעה ומה מת לסור בהגעה ומטמא בהסל לף חקרובת עבודת כוכבים נמי: **אלא פשיטא.** הלי לין מחשבה פוסלת בחולין מעבודה לעבודה קאמר: **שמחשבה פוסלת במוקדשין.** כלפריסים לעיקר פיגול מעבודה לעבודה הוא: **אלא באותה עבודה בלבד.** אם אמר בשחיטה עלמה לעבודת כוכבים: **פנים קשיא לריש לקיש.** דלקחני מחשבה פוסלת במוקדשין ולא קחני מפגלת ע"מ בשאר פסולי פנים נמי כגון זריקת אם [ג] וחטלת שלא לשמה קחני דחמחשבין: **חוץ קשיא לרבי יוחנן.** דלקחני הכא בחולין לין מחשבה פוסלת מעבודה לעבודה: **בשלמא פנים לר"ל לא קשיא.** דליכא למימר מקחי דשמעה להך מחניחין מרבי יוחנן רבים הוא פליג אסברת דרבים ואמר מסברת לא ילפינן ולבחר דשמעה להך מחניחין מרבי יוחנן רבים וידע ללמו סברת דרבי יוחנן רבים [ג] אלא מחניחא הוא דגמרינן פסול מפיגול ליכא למימר דהדר בים להכי נקט רבי יוחנן משום דרבים הוא ולגמריה משנה ובריים. ל"א לבחר דשמעה לרבי יוחנן רבים דפליג עליה ואמר מחשבין ליכא למימר דהדר בים: **בארבע עבודות.** הא דלקחני לין מחשבה פוסלת בחולין לאו מעבודה לעבודה קאמר אלא בארבע עבודות קאמר: **וה"ק ומה.** מוקדשין שנפסלין במחשבה בארבע עבודות שחיטה וקבלה [ד]זריקה והולכה בחיוז מלאו שחיבב ע"מ לאכול מן הזבח חוץ לזמנו פיגול הוא לין מחשבה הולכת אלא אחר העובד מקום

לא ילפינן ואחא רבי אליעזר למימר ילפינן חוץ מפנים ואחא רבי יוסי למימר אפילו בפנים נמי זה מחשב וזה עובר לא אמרינן אחמר [ה]השוחט את הבהמה לזרוק דמה לעבודת כוכבים ולהקטיר חלבה לעבודת כוכבים רבי [ו] יוחנן אמר [א] פסולה ר"ש בן לקיש אמר מותרת רבי יוחנן אמר פסולה [ב]מחשבין מעבודה לעבודה [ג]וילפינן חוץ מפנים ריש לקיש אמר מותרת אין מחשבין מעבודה לעבודה ולא גמרינן חוץ מפנים ואזדו לטעמייהו [ד]דאחמר שחטה לשמה לזרוק דמה שלא לשמה רבי יוחנן אמר [ד] פסולה ר"ש בן לקיש אמר כשרה רבי יוחנן אמר פסולה מחשבין מעבודה לעבודה וגמרינן ממחשבת פיגול ר"ש בן לקיש אמר כשרה אין מחשבין מעבודה לעבודה ולא גמרינן ממחשבת פיגול וצריכא דאי איחמר בהא בהא קאמר ר"ש בן לקיש משום דחוץ מפנים לא ילפינן אבל פנים מפנים אימא מודי ליה לרבי יוחנן ואי אחמר בהך בההיא קאמר רבי יוחנן אבל בהא אימא מודי ליה לר"ש בן לקיש צריכא מתיב רב ששת א"ר יוסי ק"ו הדברים ומה במקום שמחשבה פוסלת במוקדשין אין הכל הולך אלא אחר העובד מקום שאין מחשבה פוסלת בחולין אינו דין שלא יהא הכל הולך אלא אחר השוחט מאי אין מחשבה פוסלת בחולין אילימא דלא פסלה כלל אלא זביחה דעבודת כוכבים דמיחפרא היכי משכחת לה אלא פשיטא מעבודה לעבודה וה"ק ומה במקום שמחשבה פוסלת במוקדשין מעבודה לעבודה אין הכל הולך אלא אחר העובד מקום שאין מחשבה פוסלת בחולין מעבודה לעבודה אלא באותה עבודה אינו דין שלא יהא הכל הולך אלא אחר השוחט פנים קשיא לר"ש בן לקיש חוץ קשיא לרבי יוחנן בשלמא פנים לר"ש בן לקיש לא קשיא [ג]הא מקמי דשמעה מרבי יוחנן הא לבתר דשמעה מרבי יוחנן אלא חוץ קשיא לרבי יוחנן הוא מותיב לה והוא מפרק לה בארבע עבודות וה"ק ומה במקום שמחשבה פוסלת במוקדשין מעבודה לעבודה אין הכל הולך אלא אחר העובד

קרוי מקריב בפנים ואין זה לגה גילוי מילחא בעלמא אבל לענין דחמחשבין מעבודה לעבודה לא חמחשבין דילפינן כלל והא דחמחשבין בפנים גזילת הכחוב בעלמא הוא: **הא** מקמי דשמעיה מר' יוחנן. חימה מאי חירוץ הוא זה שחמרת שחמר ריש לקיש קודש שנמל מחנם[ה]: מקום

ריש לקיש אמר מותרת. מוחה ר"ל דחייב מיחה כלחמרינן בפ' ד' מיחות (סנהדרין פח.) מידי דהוה ממחשבה להר להר מוחר ועובדו בסייף ואין לחמוה היקף נהרג הא למא מימלך ולא זריק דם לעבודת כוכבים כלחמרינן בפרק ד' מיחות (ג"ז סה:) דמסחם שחמר חלך ועבוד פטור דמימלך ולא עביד [ג] הכא ודאי לא מימלך כיון דעביד מעשה שחמט ע"מ לזרוק ועוד דהכא אפילו ידוע ודאי שלא יזרוק חייב דחשיב עובד עבודת כוכבים בשחיטה זו מה שחשוחט ע"מ לזרוק:

אלא זביחה דעבודת כוכבים דמיחפרא היכי משכחת לה. חימה [ה]מי חסיב פיגול לף בחחשבה שלא לייבול חס כן חשבחת זביחת עבודת כוכבים דחחשבת בדיבול שפירש בפיגול שהשוחט לעבודת כוכבים: **פנים קשיא לר"ש בן לקיש.** פירש בקונטרס דלא חשבת מלי למימר ק"ו שלו חפגול דלא הויל ליה לומר פוסלת שלא חפגלת ואע"ג דחמלינו דקרי ליה לפיגול פסול דחניח בפ"ג דזבחים (דף כח.) חוך למקומו פסול ואין חייבין עליו כרת הכא דחיכא למטעי ה"ל למימר חפגלת דלחמרינן [ו]בפ"ג דזבחים (גם זה שם) גבי הא דחנן שהזבח נפסל בד' דברים כו' א] ודייק בגמרא דיקא נמי דקחני שהזבח נפסל ולא קחני שהזבח חפגל אבל קבה חמלי לא חוקי לה בחחשבת פיגול:

חוץ קשיא לרבי יוחנן. דקחני כרבנן דחני היכי דילפי רבנן חוץ חפנים לענין דבר חחשבת וחה עובד ה"ע ילפינן לענין דחחשבין חעבודה לעבודה ולגיטת בחרא ליחא דקחני כר"ת ור"ל לגבי זה חחשבת וחה עובד שייך למילף חוץ חפנים דגבי רחשנת בפנים דבעלים קרוי חקריב והוא הדין בחוץ דכחיב (תהלים קו)[א] זבחי חתים לשם בעלים חחשבין חשיב זבחי חתים כיון דבעלים קרוי חקריב בפנים ואין זה לגה גילוי חילחא בעלמא אבל לענין דחחשבין חעבודה לעבודה לא חחשבין דילפינן כלל והא דחחשבין בפנים גזילת הכחוב בעלמא הוא: **הא** מקמי דשמעיה מר' יוחנן. חימה מאי חירוץ הוא זה שחמרת שחמר ריש לקיש קודש שנמל מחנם[ה]: מקום

דמה [לע"ז] פסול והא הכא חזינן דלא פסל אלא באותה עבודה: בשלמא לר' שמעון בן לקיש לא קשיא כר'. כלומר מיקמי דלישמעיה מר' יוחנן לא אמר דפסל בפנים מעבודה לעבודה אבל לבחר דשמעה אמר איהו נמי דפסול מעבודה לעבודה אלא לר' יוחנן קשיא: הוא מותיב לה והוא מפרק לה בארבעה עבודות. כלומר אבל בשחי עבודות פסל לזרוק דמה ולהקטיר חלבה ואלו הן ארבע עבודות קבלה הולכה זריקה והקטרה:

ה) נגמ' לע"ל דאי מחשב בשחיטה גופה לע"ז הלא פסלה כלל.

מסורת הש"ס

גמ' ו) סנהדרין ס: ע"ז לד: זבחים י: **ז)** זבחים ט: **ג)** [לקמן קנט.] **רש"י ל)** [עיין תוי"ט משנה ז לפיקרון ד"ה שהמחשבה] **תום' ה)** [עיין תוי"ט פ"ג דע"מ מ"ב ד"ה המחשב וכו' שהמה על המיחה תוס'] **ו)** [ל"ל בפרק לשעון זבחים לף יג.] **ז)** [ל"ל קמץ זבחים לף י.] **ח)** [וע"ע תוס' מנחות ט. ד"ה מהר הלוי]

הגהות הב"ח

(ב) **רש"י** ד"ה פנים וכו' ס **חטאת** כל"ל ותוס ו' נמחק:
(ג) ד"ה בשלמא וכו' רבים **היא** נלע מתניתין היא:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) **תד"ה פנים קשיא** וכו' ודייק בגמ' **דיקא נמי.** נ"ב ויע"ש לף יג ע"ל בתו' ד"ה דיקא נמי וכו' ודו"ק:

הגהות

תום' ד"ה פנים. דלא הוי לי' וכו' דמודה ר"ל דמחשבין מעבודה וכו'. כל"ל: (יעב"ן)

תורה אור

רש"י א) וַיִּצְמְדוּ לְבַעַל פְּעוֹר וַיֹּאכְלוּ זִבְחֵי מֵתִים: (תהלים קו, כח)

ב) וְהִקְרִיב הַמַּקְרִיב קָרְבָּנוֹ לַיי מִנְחָה סֹלֶת עֶשָׂרוֹן בָּלוּל בְּרְבִיעִת הַהִין שָׁמֶן: (במדבר טו, ד)

פניני רש"י

ולא גמרינן ממחשבת פיגול. ...דהתם עיקר מחשבתו המביאה לידי פיגול זו היא שיחשוב בעבודה זו לעשות עבודה אחרת מן אחת העבודות להאכיל לאדם או למזבח חוץ לזמנו וזריקה אכילת מזבח היא והוא הדין אם חיבב על עבודות החלב שחיבה מן הדין לגלח אם אחר העובד (זבחים טו: ד"ה אין מחשבין)

מסכת זבים

פרק א' המשך משנה ב'

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר,
אֶחָד הָרוֹאֶה בַּשֶּׁנִי
וְאֶחָד הָרוֹאֶה בַּשְּׁלִישִׁי,
שֶׁבֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים,
סָתַר שְׁנֵי יָמִים שֶׁלְּפָנָיו.
וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים לֹא
סָתַר אֶלָּא יוֹמוֹ. וּמוֹדִים
בָּרוֹאֶה בְּרִבִיעִי שֶׁלֹּא
סָתַר אֶלָּא יוֹמוֹ, בָּרָאָה
קֳרִי. אֲבָל אִם רָאָה זוֹב,
אֲפִלּוּ יוֹם שְׁבִיעִי, סָתַר
אֶת שֶׁלְּפָנָיו:

עין משפט נר מצוה

קבא א מיי' פ"ב מהל' שחיטה הלכ"ו סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' ד סעי' ג:
קבב ב מיי' פט"ו מהל' פסולי מוקדשין הלכה י:
קבג ג מיי' פ"ב מהל' שחיטה הלכ"ו:
קבד ד מיי' פט"ו מהל' פסולי מוקדשין הלכה י:

שיטה מקובצת

ג) ר' יוחנן אמר פסולה. נ"ב בסנהדרין בדף סא כתוב אסורה: **ד)** לזרוק דמה לע"ז דאי שחטה לשם: **ג)** דמימלך ולא עביד דהכא ודאי:

רבינו גרשום

לא ילפינן: השוחט את הבהמה לזרוק דמה לע"ז. כלומר ישראל ששוחט בהמת חולין לזרוק דמה לעבודת כוכבים: מחשבין מעבודה לעבודה. כלומר אם כששוחט כהן קדשים ומחשב בשחיטה על מנת לזרוק דמו חוץ לזמנו או להקטיר אימורין חוץ למקומו או חוץ לזמנו מהני מחשבה לפסול וגמרינן נמי בהמת חולין ששוחט ע"מ להקטיר חלבה לע"ז מקדשים שהן בפנים: וגמרי' ממחשבת פגול. כלומר בפיגול חזינן בפירוש לא יחשב לו פגול יהיה דמהניא מחשבה אפי' מעבודה לעבודה דאי זורק את הדם על מנת להקטיר אימוריהן חוץ לזמנו (פסול) [פיגול]: אבל פנים מפנים. כלומר קדשים מקדשים: אבל בהא מודי ליה לר' שמעון בן לקיש. כלומר דחוץ מפנים לא ילפינן: אילימא דלא פסלה כלל. כלומר דאי מחשב בשחיטה ג)ע"מ לזרוק דמה לע"ז דלא פסלה כלל. מקום שאין מחשבה פוסלת בחולין מע"ז אלא באותה עבודה: כלומר דאי מחשב כששוחט ע"מ לזרוק דמה לע"ז לא מהניא מחשבה לפסול אי לא מחשב בזריקה עצמה: פנים קשיא לריש לקיש כיצד דשמעינן ליה לריש לקיש דאמר אין מחשבין מעבודה לעבודה והכא חזינן דמחשבין מעבודה לעבודה: חוץ קשיא לר' יוחנן. כלומר דשמעינן ליה לר' יוחנן (הא) דהשוחט בהמה לזרוק דמה לע"ז כו' ר' יוחנן אמר אסור. כלו' ישראל (בה') השוחט בהמת חולין בחוץ דמחשב בשחיטה לזרוק